

Aanleiding

De nieuwe Wet inburgering treedt naar verwachting 1 juli 2021 in werking. Met deze wet krijgen gemeenten de regie op de uitvoering van het inburgeringsproces van alle inburgeringsplichtigen. De gemeente krijgt een centrale rol in de intake, begeleiding en advisering van inburgeringsplichtigen en het organiseren van drie leerroutes in het nieuwe inburgeringsaanbod. Ook krijgt de gemeente de taak om statushouders de eerste zes maanden financieel te ontzorgen.

Gemeenten in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond werken in de voorbereiding op de nieuwe wet met elkaar samen. Deze nota informeert u over de hoofdlijnen van de nieuwe wet, wie de inburgeringsplichtigen zijn en welke wettelijke taken de gemeente dient uit te voeren. U wordt daarnaast meegenomen in proces voor van voorbereiding en de planning in aanloop naar de nieuwe wet.

1. Inleiding

Aanleiding nieuwe wet

Minister Koolmees heeft in juli 2018 aangekondigd dat er een nieuwe Wet inburgering komt¹. De reden hiervoor is dat het huidige inburgeringsstelsel te ingewikkeld en niet effectief is². De samenhang tussen inburgering en meedoen – in de samenleving en op de arbeidsmarkt – ontbreekt. Zelfstandig een weg vinden in het inburgeringsstelsel blijkt voor een grote groep inburgeringsplichtigen niet realistisch, zij zijn onvoldoende in staat om zelfstandig een inburgeringscursus- en instelling te kiezen die het beste past bij hun capaciteiten en leervermogen. Bovendien prikkelt het huidige stelsel niet om op het hoogste niveau de Nederlandse taal te leren.

Gemeente krijgt regie op inburgering

De nieuwe Wet inburgering treedt naar verwachting 1 juli 2021 in werking³. Met de nieuwe Wet inburgering krijgt de gemeente regie op de uitvoering van het nieuwe inburgeringsstelsel. De gemeente dient voor elke inburgeringsplichtige een brede intake af te nemen en een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op te stellen. Daarnaast dienen zij de groep asielstatushouders gedurende de eerste zes maanden financieel te ontzorgen. De gemeente wordt verantwoordelijk om drie leerroutes aan te bieden en in te kopen. Dit zijn drie duale trajecten waarin het leren van de taal gecombineerd wordt met werk (B1-route), voorbereiding op een opleiding (onderwijsroute) of een vorm van participatie gericht op zelfredzaamheid (Z-route). Daarnaast krijgt de gemeente een belangrijke rol om zicht en invloed op de kwaliteit van deze leerroutes te houden.

Regionale samenwerking

In de voorbereiding op de implementatie van de nieuwe wet trekt de Intergemeentelijke afdeling sociale zaken (IASZ) namens Heemstede en Bloemendaal gezamenlijk op met de gemeenten in arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond. Het Rijk heeft aangegeven dat regionale samenwerking voor de hand ligt. De verwachting is dat de instroom van inburgeringsplichtigen de komende jaren geringer van omvang is en dat gemeenten beter

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/02/kamerbrief-hoofdlijnen-veranderopgave-inburgering>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/27/evaluatie-van-de-wet-inburgering-2013>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/23/kamerbrief-inwerkingtredeing-wet-inburgering-naar-1-juli-2021>

kunnen samenwerken om het gewenste aanbod te kunnen doen. We bereiden ons voor op basis van de informatie die bekend is: wat betekenen de geschetste wettelijke kaders en hoe wil de gemeente invulling geven aan de lokale beleidsruimte.

Besluitvorming nieuwe Wet inburgering

Recent (23 maart 2020) is bekend gemaakt dat de invoeringsdatum uitgesteld wordt tot 1 juli 2021. Aanvankelijk zou de nieuwe wet op 1 januari 2021 ingaan, maar er is meer tijd nodig om de invoering van de nieuwe wet goed voor te kunnen bereiden.

De hoofdlijnen van de wet zijn geschetst, maar er bestaat ook nog veel onduidelijkheid:

- Beschikbaarheid financiële middelen; het is op dit moment niet duidelijk welke financiële middelen de gemeente krijgt om trajecten te kunnen inkopen en welke middelen we krijgen om alle (nieuwe) gemeentelijke taken ook uit te kunnen voeren.
- Parlementaire behandeling van de wet; de verwachting is dat de wet na het mei reces 2020 ingediend wordt bij de Tweede Kamer. Dit betekent dat er nog wijzigingen kunnen worden aangebracht in de wetstekst. De integrale financiële besluitvorming wordt in het wetsvoorstel meegenomen.
- Uitwerking van de lagere wet- en regelgeving; de lagere regelgeving wordt waarschijnlijk voor het zomerreces in consultatie gebracht.⁴

De nota is geschreven op basis van de beschikbare informatie vanuit het ministerie tot en met maart 2020 en onder voorbehoud van wijzigingen in inhoud en proces. Deze brief informeert u over de hoofdlijnen van de nieuwe wet, wie de inburgeringsplichtigen zijn en welke wettelijke taken de gemeente per juli 2021 dient uit te voeren. Vervolgens wordt u meegenomen in het verdere proces van voorbereiding en de planning in aanloop naar de nieuwe wet.

2. Kernboodschap

Hoofdlijnen nieuwe Wet inburgering

Uitgangspunt van de nieuwe wet is dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk⁵. Inburgering draagt bij aan het zo snel mogelijk integreren en participeren in de samenleving. In het nieuwe stelsel gaan het leren van de taal en participatie hand in hand. Ook worden er geen ontheffingen van de inburgeringsplicht meer gegeven en gaat de taaleis omhoog van A2- naar B1⁶-niveau. Inburgering wordt gepositioneerd als onderdeel van het sociaal domein.

Gemeente verantwoordelijk voor alle inburgeringsplichtigen

De gemeente wordt met invoering van de nieuwe Wet inburgering voor een grotere groep verantwoordelijk. Op dit moment ondersteunt de gemeente vooral de groep statushouders naast hun eigen inburgeringstraject met maatschappelijke begeleiding, ondersteuning naar werk, onderwijs of participatie. Deze groep is vaak in eerste instantie bijstandsafhankelijk. Voor de overige inburgeringsplichtigen bieden we op dit moment alleen een specifiek onderdeel van de inburgering aan. Voor een uitgebreide beschrijving van de doelgroep onder

---

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/23/kamerbrief-inwerkingtreding-wet-inburgering-naar-1-juli-2021>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/02/kamerbrief-hoofdlijnen-veranderopgave-inburgering>

⁶ Taalniveau B1 kan vergeleken worden met het taalniveau van leerling einde vmbo en mbo1-2-3.

de nieuwe wet, de omvang in deze regio en verschillen in aanbodplicht zie *bijlage 1 Wettelijk kader Wet inburgering 2021*.

Gemeentelijke taken per juli 2021

- **Brede intake en Plan Inburgering en Participatie (PIP)**

De regierol van de gemeente start bij de afname van de brede intake. De gemeente is verantwoordelijk om voor elke inburgeringsplichtige deze intake af te nemen. De intake geeft op individueel niveau inzicht in de startpositie en ontwikkelmogelijkheden van de inburgeringsplichtige op het gebied van inburgering en participatie, op meerdere leefgebieden. De brede intake resulteert in een Plan Inburgering en Participatie (PIP). De gemeente voert de regie op de totstandkoming en de uitvoering van het PIP. Het PIP is een persoonlijk plan voor het leren van de taal in combinatie met werk, vrijwilligerswerk, studie of stage.

- **Financieel ontzorgen van statushouders**

De gemeente is verplicht de groep statushouders de eerste zes maanden financieel te ontzorgen. Doel van ontzorgen is om de focus in het begin bij het leren van de taal en participatie te leggen. Dit betekent dat de gemeente de vaste lasten (huur, gas, water, licht en de zorgverzekering) gedurende een periode van zes maanden inhoudt op de bijstandsuitkering. De wijze en duur van ontzorging wordt opgenomen in het PIP. In deze periode wordt ook geleerd om financieel zelfredzaam te zijn; de invulling van begeleiding naar financiële zelfredzaamheid kan de gemeente zelf invullen.

- **Het aanbieden en inkopen van drie leerroutes**

Het doel is dat elke inburgeraar op het hoogst mogelijke taalniveau inburgert. De gemeente dient 3 duale leerroutes aan te bieden.

1. **B1-route** heeft tot doel om de grootste groep inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen de termijn van drie jaar, taalniveau B1 te laten behalen en daarmee hun perspectief op de arbeidsmarkt te vergroten. Het is van belang dat in deze leerroute het leren van taal gecombineerd wordt met werk of participatie.
2. **Onderwijsroute** is gericht om inburgeraars tot 28 jaar via een 1,5 jaar durende taalschakeltraject voor te bereiden op instroom in het Nederlands beroep- of wetenschappelijke onderwijs. Daarnaast leidt deze leerroute ook tot het behalen van taalniveau op B1-niveau.
3. **Zelfredzaamheidsroute (Z-route)** voor inburgeringsplichtigen voor wie de onderwijs- of B1-route niet haalbaar is, komt er een intensieve leerroute die je voldoende handvatten geeft om je in Nederland zelfstandig te redden (tenminste taalniveau A1). Het is gericht op de groep die bijvoorbeeld in eigen taal analfabeet is of een beperkt leervermogen heeft. Deze groep wordt onder huidige wet ontheven van de inburgering. Zie *bijlage 1* voor de pilot Z-route die Heemstede en Bloemendaal nu al samen met Haarlem doen.

- **Overige inburgeringsonderdelen**

Naast nieuwe taken zijn er ook bestaande taken waar de gemeente ook onder nieuwe Wet inburgering verantwoordelijk voor blijft. Het gaat om de maatschappelijke begeleiding voor statushouders en het inburgeringsonderdeel het Participatieverklaringstraject voor alle inburgeringsplichtigen (zie *bijlage 1* voor beschrijving van deze onderdelen).

3. Consequenties

Vorbereiding op nieuwe Wet inburgering

In de voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering is een regionale ambtelijke projectgroep actief⁷, bestaande uit vertegenwoordigers van alle gemeenten uit de regio Zuid-Kennemerland en IJmond.

Vanaf september 2019 zijn themagroepen van start gegaan om de geschetste kaders per thema's beleidsmatig uit te diepen. Gemeenten dienen de drie leerroutes inclusief participatieverklaringstrajecten (PVT) en module arbeidsmarkt en participatie (MAP) aan te bieden en in te kopen. Naast de wettelijke aanbodplicht bestaat op onderdelen gemeentelijke beleidsvrijheid, zoals de vorm en invulling van brede intake, begeleiding richting financiële zelfredzaamheid, de invulling van de drie leerroutes en de lokale ruimte voor maatwerk in de uitvoering van maatschappelijke begeleiding, Participatieverklaringstrajecten en de Module Arbeidsmarkt en Participatie. De komende tijd onderzoeken wij hoe we de onderdelen verder willen invullen en op welk niveau in de regio samengewerkt wordt. Het Bestuurlijk Overleg Arbeidsmarktregio is het gremium voor bestuurlijke besluitvorming omtrent regionale samenwerking op inburgering. De portefeuillehouders inburgering zijn hierin vertegenwoordigd of anders gemandateerd.

De wijze van samenwerking en vorm van inkoop ligt nog open

In januari en februari 2020 is een regionale marktconsultatie gedaan. Doel van de marktconsultatie was om gezamenlijk met taalaanbieders, re-integratiepartijen, maatschappelijke partners en betrokken vrijwilligers te verkennen op welke wijze de gemeentelijke taken het beste ingericht kunnen worden. In dit proces is vanzelfsprekend ook met (ex)inburgeraars (zowel statushouders als gezinsmigranten) zelf gesproken, om van de mensen die zelf inburgeren te horen wat goed is en wat beter kan.

De regionale projectgroep is bezig met het bepalen van de verwervingsstrategie en daarmee ook op welke wijze in de regio samen te werken op uitwerking en implementatie van de nieuwe wet. De mate waarin en op welke onderdelen wordt samengewerkt wordt ook onderzocht. Dit betekent niet per definitie dat alle onderdelen van de nieuwe wet ook daadwerkelijk regionaal ingericht gaan worden. De vorm van inkoop (overheidsopdracht, subsidie of open house) ligt op dit moment nog open.

Lagere wet- en regelgeving wordt nog uitgewerkt

De uitwerking van de lagere wet- en regelgeving (Algemene Maatregel van Bestuur) wordt voor het zomerreces 2020 in consultatie gebracht. In een AMvB worden regels van een wet verder uitgewerkt. Deze uitwerking moet meegenomen worden in het verdere implementatie- en inkoopproces. De AMvB geeft informatie ten aanzien van de ruimte voor lokale beleidsvrijheid. Deze informatie is nodig om een gemeentelijk beleidskader op te stellen en het inkoopproces te starten. In deze uitwerking staan onder andere nadere regels over de vorm van maatschappelijke begeleiding, de ruimte voor de invulling van de brede intake, de termijnen, de invoering van prestatiebekostiging en de ontwikkeling van de leerroutes en het switchen ertussen.

---

⁷ Regionale projectgroep inburgering bestaande uit beleidsadviseurs, inkoopadviseur en contractmanagers. Elke arbeidsmarktregio wordt ondersteund door een regiocoördinator inburgering van Divosa.

<https://www.divosa.nl/onderwerpen/veranderopgave-inburgering>

Het financieel kader nog onduidelijk

Het is op dit moment niet duidelijk welke financiële middelen de gemeente krijgt om trajecten te kunnen inkopen en welke middelen we krijgen om alle taken uit te voeren. Duidelijkheid over de budgetten worden na het mei reces 2020 verwacht. De hoogte van de financiële middelen kunnen de keuzes van de gemeente beïnvloeden. Daarom is het noodzakelijk om goed aan te sluiten bij wat er lokaal al is, maar ook te kijken waar regionale samenwerking mogelijk is gezien volume en diversiteit van het aanbod. Om per juli 2021 de taken van de nieuwe wet inburgering te kunnen uitvoeren dient er rekening gehouden te worden met implementatiekosten, zoals het opleiden van medewerkers(deskundigheidsbevordering), inrichten van communicatie, ICT-kosten en overige aanloopkosten. De gemeente krijgt onder de nieuwe wet de taak om zicht en invloed op de kwaliteit van de leerroutes te houden. Dit wordt meegenomen in het inkoopproces in het programma van eisen. Daarnaast moeten we zorgen dat onze eigen klantvolgsystemen toegerust zijn om de inburgeringsplichtigen goed te kunnen monitoren.

Parlementaire behandeling

De verwachting is dat de wettekst voor het zomerreces 2020 wordt ingediend bij de Tweede Kamer. Dit betekent dat er nog wijzigingen kunnen worden aangebracht in de wettekst. De wet moet uiterlijk 1 april 2021 gepubliceerd worden om per 1 juli 2021 inwerking te kunnen treden.

4. Vervolg

Planning gemeente Heemstede en Bloemendaal

Hoewel afgelopen maanden stappen zijn gezet in de voorbereiding op de nieuwe wet, blijven we als gemeente afhankelijk van duidelijkheid van het ministerie. Duidelijkheid over financiële middelen en de ruimte voor gemeentelijke beleidsvrijheid zijn van invloed op de lokale keuzes die worden gemaakt. Ondanks uitstel van de wet naar 1 juli 2021 gaan wij door met de voorbereidingen op de uitvoering van de nieuwe wet. Zeker als een onderdeel aanbesteed dient te worden en er ook regionale afstemming moet plaatsvinden, kost dit tijd. Om tot een gedragen en weloverwogen beleidskader en aanbod te komen wil het college u graag actief informeren.

De planning is als volgt, onder voorbehoud van wijzigingen op landelijk niveau:

Wat	Wanneer
Regionale marktconsultatie	Januari – februari 2020
Verwervingsstrategie bepalen	Maart – mei 2020
Gemeentelijk beleidskader Wet inburgering 2021 (via cie Samenleving door naar de Raad)	Q4 2020
Start verwerving	Januari 2021
Verordening Wet inburgering 2021 (via cie Samenleving door naar de Raad)	Q2 2021
Inwerkingtreding nieuwe wet	1 juli 2021

Planning ministerie SZW

Wat	Wanneer
Indiening wetsvoorstel Tweede Kamer inclusief helderheid financiële kaders	Na het mei reces 2020 (12 mei 2020)
Uitwerking lagere wet- en regelgeving	Voor zomerreces 2020 (3 juli 2020)
Publicatie Wet inburgering	April 2021
Beoogde inwerkingtreding nieuwe wet	1 juli 2021

5. Bijlagen

Bijlage 1 Wettelijk kader Wet inburgering 2021